

Rapport til Universitetets Oldsaksamling ved underbestyrer
Thorleif Sjøvold.

Torsdag 21/9. 1961 ble det foretatt en besiktigelse
av Sjongshaugen i Hønefoss. Deltagerne var underbestyrer
Sjøvold, Universitetets Oldsaksamling, førstekonservator
Henningsmoen, Paleontologisk Museum, og undertegnede.

Da vi kom til stedet, hadde førstepreparant Smestad,
Universitetets Oldsaksamling, - med hjelp av mannskap stillet
til disposisjon av Hønefoss kommune - gravet en sjakt inn i
haugen fra syd-vest. Sjakten gikk radiært $6\frac{1}{2}$ m inn i haugen,
og den var omkring $1\frac{1}{2}$ m bred. Sjaktens bakvegg var ca. 2,70 m
høy. Sjaktens bunn lå omtrent i høyde med jordoverflaten utenfor
haugen, men langs sydveggen var gravet en mindre sjakt noe
dypere ned. (Sml. Sjøvolds fotos)

Materialet i haugen var vesentlig sand. Noen lag
med kornstørrelser opp til grus forelå også, særlig i ^{overflaten} ~~koppene~~
partier
av haugen, og noen lag med finere materiale, bortimot leire,
fantet også, dels som lag, dels som mer linseformete dannelser.
Prøver ble tatt av sand- og leirmaterialet, Kornfordelings-
analyser er ikke foretatt, da det syntes overflødig, men de kan
utføres om ønskelig.

Profilet i sjakten viser at haugen er bygget opp av
lagdelt materiale, men lagene er forskjøvet og deformerte,
sammenlign fotoene. Særlig lerlagene var lette å følge, samme
laget kunne følges såvel langs sideveggene i sjakten som ~~langs~~
over til bakveggen og langs denne, selv om lagene stadig var
forstyrret av større og mindre forskyvninger. Foruten lerlagene
var særlig noen mørkfargete lag iøynefallende. Etter all sann-

synlighet skyldtes de kjemiske utfellinger, særlig av jernforbindelser. Slike lag kan være konforme med opprinnelig lagdeling, men de kan også gå i andre retninger. Begge deler löt til å være tilfellet her.

Profilet viste ingen spor av gammel markoverflate, som fortsatte inn under haugen, ~~soe~~ som man kunne ventet å finne hvis haugen hadde vært lagt opp kunstig.

Det ser lite sannsynlig ut at haugen kan være lagt opp av menneskehånd, da lagdelingen i massene er såpass fremtredende, og strukturen av en type som ikke er uvanlig å finne i naturlige avsetninger, men som neppe kan tenkes å være fremkommet ved menneskers hjelp. Det er rimelig å anta at haugen er en naturlig dannelselse av sedimenter, hörende til det store ~~dediment~~kompleks som er lagt opp i sen-og postglasial tid av de to store dreneringsløpene i Randselven og Begnas dalförer. Etter at massene er avsatt, er det så skjedd forstyrrelser og deformasjoner i lagdelingen, i förste rekke ved setninger i sedimentmassene. At haugen hever seg over den omgivende sedimentflaten, må da tolkes som at den er en erosjonsrest. Dette synes ^{også} rimelig å anta, ikke minst på grunn av lokalitetens beliggenhet temmelig nær det nuværende elvelöp.

De mulige gravhauger som ligger i nærheten av Sjongshaugen, kan godt tenkes å være av en ~~lignende~~ lignende opprinnelse, men det kan bare avgjöres ved prøvegravning i haugene.

Det er ikke umulig at graver kan være lagt inn i Sjongshaugen andre steder enn der sjakten går inn. Hvis det blir aktuelt å fjerne haugen, bör man være oppmerksom på muligheten.

Oslo, 19. oktober 1961.

Kari Egde Larssen

Kari Egde Larssen